

Hitrokonsági viszonyaink a külfölddel.

Abban a „létezésért való küzdelemben“, melyet miként a Darwin-féle híres elmélet szerint emberfajunknak életművezete tökélyesb kiképződhetése végett: az unitárius hitűeknek is kétségkívül magasb isteni célok tekintetéből kezdet óta folytatni volt végzetes sorsuk, — hála a gondviselésnek, soha sem voltunk egészen magunkra hagyatva, minden társ nélkül „a hitben, szeretetben és reményben“.

Társaink, rokonaink valának az istenegység hitében, a nehéz idők alatt minden áldozatra kész szeretetben s a sok rosszól lassanként jobbra fordulást váró törhetetlen reményben a Lengyelek — a Magyararral együtt az a nemzet, a melyeknek közepette az unitarizmus „i g é j e t e s t t é“ — élő, látható ekklezsiákká alakulhatott, mialatt az annyi más országban feltűnt szabadelvű keresztény eszméknek még hosszas időkig kelle a szív, a lelkiismeret titkos mélyében elrejtve maradniok, míg számukra is a legfőbb hatalom által kiszabott alkalmas idő megérkezhetnék.

A Lengyelországban megfogamszott unitárius hitelvek, mint a reformatio legnemesb magvai, Erdélyben, e keleti Magyarhonban is azonygy időben kezdtek gyökeret verni, segítve némelyek szerint Blandrata s több vele beszármazott lengyelek közrehatása által; azonban, igénytelen nézetem szerint, ha segítve voltak is azok a fölülkerekedett Socin-féle irányban, másfelől mégis feltartóztatva abban a saját földieink által oly hévvel fogadott észszerűbb és következetesb irány fejlődésében, melyet a Dávid Ferencz-féle bátor fellépés, a lengyel rokonok befolyása nélkül, valószínűleg létrehozandott volna. Elég az, hogy a lengyel és erdélyi — magyar unitárius hitvallásuak az akkori politikai s egyházi viszonyokkal úgy a hogy lehetett s kellett kialakuva, s a mi főbejáró kényszerűség volt: az ember Jézus Krisztus személyére is a korigényelte isteni fényköntöst rászabva, folytaták egymást szellemileg építő, olykor a részvevő szeretet tényeivel is vigasztaló közlekedésöket egy évszázadon át ama nagy catastropháig, melyben a lengyelországi protestántizmussal együtt annak előörse az unitarizmus is áldozatául esék azoknak, a „kik inkább szerették mindig és ma is inkább szeretik a sötétséget mint a világosságot, mert az ő cselekedeteik gonoszok“ — a jézuitáknak. A hitökhöz hű lengyeleknek egy része itt köztünk atyafiságos men-

helyet találva, mint önálló unitárius hitközség csaknem másfél századon át fentartá saját nyelvű cultusát, míg velünk hit- és vérkonyaival is immár, azonegy magyar ekkleziába olvadt át.

A lengyel unitarizmusnak saját honjában elenyészttével sem hagyta minket hű társak, rokonszenvező hitfelek nélkül a jóságos gondviselés. A lengyelek helyét pótolák nekünk, s ugyancsak őket is száműzetésök alatt sokképpen gyámolgták a hollandi *Arminianusok* vagy *Remonstransok*, — így nevezve Arminiusról, egy szabadirányu hittudósról, s arról, hogy remonstráltak vagy ellennyilatkozatot nyújtottak bé az országos rendeknek bizonyos vádak ellen; — 1618 és 19-ben a dodrechti református zsinat által — mely a legszorosb eleve-rendelés tanát állítá fel, — kárhóztatva, véres üldöztetéseknek kitéve, néhány év multával csakugyan türelmet s végre 1630-ban teljes polgári szabadságot nyertek. Ez újabb szellemrokonaink nem vették fel ugyan az unitárius nevet, s nem polemizáltak sokat az egyházi háromság-tan ellen, de azért nem kevésbbé rokonszenveztek az egység hívőkkel, — nagy tudománnyal, józan bírálattal igyekeztek kifejteni a szentírás tiszta értelmét, melynek világa mellett az elfogulatlan hívők előtt feltűnt az orthodox tanok mesterkéltsége. Europai hírvé hittudósaik, mint *Episcopus*, *Hugo Grotius*, *Limborch*, *Clericus*, nagy hatást gyakoroltak a német tudományos theológiára is, mely az orthodoxia megkövült rendszeréből mindinkább szabadult ki a keresztény eszmék világa felé, mialatt a hollandi uralkodó egyház vallását mint hatályosan működő kovász az arminianismus egészen áthatá anynyira, hogy ma már a remonstransok különben is számitag csekély egyháza megszűnt a szabadelvű kereszténység kizárólagos képviselője lenni. Az erdélyi unitárius ifjak akadémiája egész a mult század végeig a szabadelvű hittanárokkal mindig jeleskedett Holland volt, hol többek közt a nagy Szentábrahámi, Agh István s Lázár püspökeink is meritették theologiai nagy készütségek, s hol a remonstransoknál mint hitbéli atyafiaknál folyvást szellemi s anyagi támogatásban részesülhettek. És itten nem mellőzhetem azt a nagyszerű segélynyújtást, a rokoni szeretetnek örök hálával emlegetendő fényes emlékjelét, mely szerint, kolozsvári anyaekkleziánknak az 1697-ki rettenetes égéskor „mind dicsőséges két szép temploma, mind újonnan épült szép schola-háza, tornya, abban lévő szép harangokkal együtt a rémitő tűz által elemésztetvén“ remonstrans hitkonyaink a hozzájuk kéregetés végett kiküldött oskola-rector *Kolozs-*

vári Dimién Pál által 9500 forintnyi jelentékeny pénzszeget szolgáltatott át a siralmas inségre jutott eklézsia számára.

A hollandi remonstrans vagy arminianus rokonokkal való összeköttetésünk a mult század végével egészen megszűnt, -- azon okból is meg kellett szünnie: mert külföldi egyetemeken a latin nyelvű tanítást a nemzeti nyelv használata kezdvén felváltani, akademiákra menő ifjaink az itthon könnyebben sajátjokká tehetett német nyelv segélyével inkább siettek a németországi híres egyetemekre, hol szintén számosan találtattak már a szabadelvű irányt követő tudós tanárok, kik olykor személyesen is tanusították az unitáriusok iránti meleg rokonszenvöket, sőt voltak példák rá, hogy erdélyi protestáns tanulók számára alapított segélyből is részesítették.

Jelen unitárius nemzedékünknek jutott már a szellemi élet egy ekkorig nem is sejtett üdv- és erőforrása. Körülbelöl négy évtizede, Angliában megfordult hazánkfiaink egyszer csak azzal az örvendetes hírrel tértek vissza, hogy ők számunkra véletlenül egy unitárius kis világot fedeztek fel, hogy többé nem csak a kised Erdélyben, de a világhatalmas Albionban is léteznek unitárius istentiszteletet gyakorló, még a mult században alapulni kezdett egyházközségek. S nemsokára érkeztek hozzánk az újan fölfedezett hitfelek valódi létezéséről tanuskodó szellemi gyümölcsök a vallásos könyvek több izbeni küldeményében, s ezek kíséretül a forró testvéries szeretettől áthatott üdvözetek. Repesett szívünk a lengyel testvérek helyét betöltő ifjabb koru hitfelekkel szövődött viszony feletti nagy öröm miatt, de miért tagadnók most hazánk szabadsági korában? remegett is egy kissé a félelem miatt, nehogy a minden szabadabb irányt gyanakvólag kémlő s fenyítő metternichi államrendszer inquisitioja külfölddeli titkos szövetkezéssel vádolva minket, csendes jó érzületű polgárokat, sujtó vasveszszéjével moresre tanítson. Elég, hogy a 48 előtti években csakis nagy gyéren, nehézkesen folya részünkről az angol hitfelekkeli közlekedés, mig az újabb kor minden valamirevaló lelket élesztő s aczéložó szelleme nekünk is a bátrabb önérzetet megadta. Emlitsem-e tovább az angol unitarizmusnak saját vallási s egyházi életünkre ható jótékony befolyását, az erkölcsi, sőt anyagi erőforrást, mely egy oly mivelt nagy nemzet fiaival való lelki szövetségből áramlik reánk. Elmondjam-e, mi már közönségesen tudva van, hogy a rokonulási kötelék több jeles angol unitárius lelkész és tudós személyes látogatása által is erősebbé vált, s papnöveldejök, a londoni New-Manchester Collège-nek pap- és tanárjelöltjeink számára nagylelkű megnyitása, s köny-

vek és folyóiratok folytonos küldeményezése által mindinkább szilárdul, terjesztve ekként az angol nyelv ismeretét s e kulcsnál fogva valamint egy nagy nemzet gazdag irodalmával, úgy különösen az angol unitárizmus haladó eszméivel s mély vallásos érzelmeivel való áthatottságot. Emlitsem-e végül a forró atyafiui részvétet, a melylyel angol hitfeleink háromszázados évfordulati ünnepélyünket dicsőíték, elküldvén arra legméltóbb képviselőjükül Tayler J. urat, nagy nevű, tisztes ősz igazgató tanárát a fennebb említett Collège-nek.

Az északamerikai unio klasszikus szabad földén csak e század folytában gyökeret vert s igazi honára ott talált unitárizmus hívei is siettek megjelenni háromszázados ünnepélyünkön egy üdvözlő magyar levél által. Nem tiszta magyar, sőt olyan dsagataitörök-magyar nyelven volt e levél valamely Bostonba tévedt sógorunktól szerkesztve; de a roszt mediuumon át is éreztük mi az irántunk magyarok iránt nyilvánítani óhajtott elismerő tekintetet nyelvünk s nemzetünkhöz való nagy ragaszkodásunkért, s mint unitárius hívőkre főlemelőleg fuvált ránk a levelet átható igaz amerikai szent lélek, az emberiségnek Jézusa által legjobb vigasztalóul ígért igazság lelke, a midőn könyvek, folyóiratok koronkénti küldését helyezék nekünk kilátásba, — a mi nem sokára egy ilyszerű drága kincsekkel telt láda megérkezte által valósula is; ezen kívül még elismert becsü amerikai angol könyveknek a honunkban divó nyelvekre való lefordítására segélyöket ajánlák fel, mi szintén azonnal be lön váltva, mihelyt az illető nyelv iránt — mely egyelőre nem lehet más mint a magyar — az állapotás megtörtént.

Az unitárius hitcsalád legidősebb tagjának ünnepélyét angolországi kedves vendégünk Tayler ur magyarhoni utazásáról irt érdekes könyvecskében beszélé el a világnak: mert egy angol könyv egész világra szóló jelenség. S azzal az angol könyvecskével saját egyházi multunk, unitárius és hozzá magyar létünk ismeretessé lett oly sokak előtt, a kikre nézve mi eddig nem léteztünk, de nem is igen lehetett kedvünk létezni, — szerencsések, ha a világ mit sem tud rólunk. Azonban most már igénytelen kis felekezet létünkre is, mint ünnepelt hadastyánoknak össze kell szednünk minden meglevő erőinket, hogy a minden országszerte terjedő liberalis kereszténység híveivel versenyt futhassunk, vagy véd- és daczszövetségbe állhassunk a közös ellenfelek ellen. Csakhogy az ilyen táborozások nagyon sok költségbe ne kerüljenek: mert arra ebben a pénzsűk időben teljességgel nem ajánlkozhatunk. Hanem siessünk már a dolog végére.

A szabadelvű protestántizmus köréből *Cocquerel Etienne*, a Párisban kiadott „*Lien*“ szerkesztője tanusítá irányunkban azt a szivélyes figyelmet, hogy becses lapjának egyházunk sorsát s ünnepélyünket meleg rokonszenzettel rajzoló két számát több példányban megküldé. A másik *Cocquerel*, a nem rég elhunyt tudós és szabadelvű nagy hitszónoknak méltó fia, a franciaországi újabb protestáns hitreform egyik leglelkesebb vezére, az angol unitáriusok évenkénti nagygyűléseit rendszeresen meg szokta látogatni, mint vallási irányelveiknek a francia földön apostoltársára, s csak a múlt évben is nagy hatású beszédet tartott a londoni unitárius egyházban. A genfi akadémiának egyik jeles tanára *Chastel* a Párisban *Martin Paschoud* által szerkesztett „*Revue du Christianisme liberal*“ című nagyon olvasott folyóiratban adott ki egy irányunkban meleg részvétellel írt cikket, míg egy másik, ugyane *Calvin Rómájának* nevezett városbeli tanár, a kolozsvári s londoni unitárius *College-k* könyvtárai számára egyszerre adta át szíves adományként egy akkor megjelent könyvét a vele barátságos viszonyban állott *Taylor* hitfelünknek. De minek soroljam tovább ennek az irányunkban oly sűrűn nyilatkozó rokonszenznek örvendetes jeleit, mikhez különben is inkább leviharzott multunk erkölcsi és szellemi sulya, mint a jelenkori sokkal terjedtebb mérvű reform-mozgalmakban remélhető jelentősebb részvétünk által tarthatunk némi igényt. Nem egy két ember vagy felekezet, párt, hanem a mívelt nemzetek, nagy hitfelekezetek, maga az emberiség szelleme látszik ez újabb, a lelkekbe mélyebben bevágó barázdákat huzni, a melyekből ezután az Isten országának ékeesebb, illatosabb, élet- és erőteljesebb növényei kelhessenek ki az újjá reformálandó egyházakban. A protestántizmus főleg, Európában úgy mint Amerikában, jelenleg *válság* megy át, mondják némelyek, *evolúció*, mondják mások, a mely nem kevesebbre tör, mint hogy kifejtse, tovább folytassa a reformációt, visszaterelje határozottan arra az útra, melyről az mondhatni kezdete óta el volt fordítva, s el volt sok részben ferdítve.

Ezen egyházi új evolutio legmunkásabb s lelkesebb vezetői közé Svájcban tartozik *Buisson*, a neuchâtel cantonban levő reformált vallásu akadémia tanára, a ki egy hő rokonszenves levél kíséretében elküldé hozzánk néhány röpiratát s a Svájcban erős forrongásnak indult vallási és egyházi reform felől tanuskodó német és francia nyelvű folyóiratok egypár számát. *Ex pede Herculem*. Ezúttal idő s hely szűke miatt csak egynehány sort írhatok ki izlelőül *Buisson*nak „*Principes du Christia-*

nisme liberal“ czimü nagy sensatiot keltett 6 ivnyi könyvéből: „A mi elődeink — ugymond a reformált vallásu tanár — a XVI-ik század legyőzöttei. Csupán azokat nevezve meg, a kik Svájcban tartózkodtak vagy meghaltak, ily elődeink nekünk: egy Servet Mihály, a ki az első keresztények hitére akarja a reformatiot visszazavezetni; egy Castellio, a ki mindamellett, hogy „profan könyvnek“ tartja az Énekek énekét, igényeli a papi hivatalra felvételt; a ki egész életét eretnekek védelmére szenteli, s azt akarná, bár valamenynyi confessiot hányának a lomtárba, szabadjára hagyván minden protestáns kereszténynek, hogy békében olvashassa az evangéliomot s érthesse azt saját modora szerint; egy Alciaté, egy Blandrata s oly sokan mások, a kik egy vagy más ponton heterodox létökre is követelik magok részére az egyházban maradhatás jogát s a kiket Calvin vagy Beza számkivetnek, midön nem nyerhetnek ellenök halálos ítéletet; egy Gruet, a ki azért hogy tiltakozott az állam és az egyház előtt a Calvin hittani önkénye ellen, lefejeztetett; egy Gentilis Bálint, a ki eretnekségeért kivégeztetett; elődeink a Socinok, az Arminiusok, mind azon első védői a gondolkodás-szabadságnak az egyházban; egy Ochino Bernárd, a ki egy evangéliomi önfeláldozással gazdag élet után, 76 éves korában, üldöztetve irgalom nélkül a calvinistáktól, kergetve Zürichből Baselig, Churtól Constantzig, egész Németországon át helyről helyre lett hurcoltatása után, lengyel földön halt meg nagy inség miatt; elődeink az antitrinitariusok, a socinianusok, a genevai libertinusok, a hollandi remonstransok és mennoniták, a svájcz dissidensek, a kik legelsőbbben tagadták az eretnekség büntetethése jogát, s mind azon nem ismert eretnekei a XVI-ik századnak, a kik ellen a katolikus orthodoxia és protestáns orthodoxia egyenlő kegyetlenkedéssel dühöngtek. Im ezek a mi szegény elődeink, és mi szintoly kevésé pirulunk az ő eretnek voltukért, mint vértanui halálukért sat.“

Az unitárius mártirokat s confessorokat is elődei közé számító Buissonnak e lelkes sorai után elvégre közöljük a fennebb érdekelt rokonérzelmes levelét s az arra küldött válaszungkat:

A magyar unitáriusok Consistoriumának Káli Nagy Elek, és Kriza János urak által. Kolozsvár. Erdély.

Urak! A Revueben, melyet Martin Paschoud lelkész ur ad ki Párisban, némely érdekes adatokat találunk Magyarhon unitárius egyházairól, és mi sietünk abból azon hasznot szerezni magunknak, hogy megkisértsük, ha lehetséges, a rokonérzelem viszonyába lépni velek.

Svájcz, a mely három század óta egyike a protestántizmus nagy gyűpontjainak, egy idő óta szerencsésen működik a vallási reform terén a liberalismus és haladás szellemében. Küldünk önöknek néhány közleményt, a melyek ezen mozgalom jelleméről, mind a francia, mind a német Svájczban fogalmat adhatnak. Nem tudjuk, mennyiben osztják és hagyják jóvá önök a mi törekvéseinket, de az unitarizmus között és közöttünk bizonyosan könnyü számos érintkezési pontot találni.

Örvideni fogunk, ha az önök egyházi lépéseiről, az önök közt létező vallási szabadság haladásáról tudósítást kapunk. Ha önök e tekintetben némely közléseket tehetnek nekünk, örömmel fogadjuk és mi szerencsések leszünk, ha kicserélhetjük önökkel a mi journalainkat és kiadványainkat, azokat legalább, a melyek önöket érdekelhetnék.

Ideje, hogy az evangélium és a szabadság minden barátai egyesüljenek a világon a végre, hogy ügyöket előmozdítsák. Ideje, hogy törekvéseiket egyesítsék, működéseiket párosítsák, hogy valósítsák azon módon, a mint lehetséges, azon sajátos formában, a mely minden országnak és minden egyháznak legjobbnak tetszik — egy nagy, élő, haladó és rokonszenves kereszténység eszméjét, oly kereszténység eszméjét végre, a mely alkalmas legyen megújítani a modern világot, miként megújította a régit. Önök ottan három század óta munkálnak erélyes bátorsággal: mi, kik a magunk részéről hozzá kezdettünk egy új lökést adni a vallási szabadságnak a mi protestans népségünk között, mi szerencsénknek tartjuk rokonérzelmes tiszteletünket küldeni önöknek.

Ezek után, urak, legyenek szivesek, a mennyiben önöknek lehetséges, feleletet adni az általunk kifejezett óhajnak, hogy együtt testvériesüljünk a keresztény solidaritás szellemében.

A francia Svájcz vallási reform-társulata nevében
a szabadelvű kereszténység Uniójának titkára

Neuchâtel (Svájcz), márt. 27-én 1869.

B u i s s o n F e r d i n á n d.

II.

**A magyar unitáriusok képviselő egyházi Tanácsából.
Kolozsvárt, május 9-én 1869.**

F. Buisson, akadémiai tanár urnak

Neuchâtel.

Uram! A szabad kereszténység Uniója nevében mártius 27-ről Consistoriumunkhoz intézett becses levelét a mellékletekkel együtt tisztelettel vettük. Bocsásson meg, ha tán válaszukkal megvárakoztattuk; de egyfelől ismerni óhajtottuk azokat a közleményeket, melyek az önök figyelmét reánk fordíták, másfelől a küldött manifestumból s rokon írásokból megakartunk ismerkedni az önök nézeteikkel.

A mi az elsőt illeti: a mióta az ön levelét vettük, különös figyelemmel kísérjük a M. Paschoud ur által kiadott Revue-t, melynek mi négy év óta szorgalmas olvasói vagyunk s könyvtárunk számára rendszeren hozatjuk, de a mártius 25-diki számot csak a napokban kapván meg, csak most jutottunk a rólunk szóló cikkek birtokába. Valóban nagy köszönettel tartozunk E. Chastel és Th. Bost uraknak e figyelemért, valamint nagyon örvendünk, hogy e közlemények a svájci szabad kereszténység Uniója előtt is oly érdekeseknek tüntek fel, miszerint ön ezeknek alapján a testvéri szeretet jobbát nyújtá nekünk. A szóban levő közlemények felmentenek minket háromszáz éves történetünk elbeszélésétől. Egy levélben több adattal nem szolgálhatnánk, mint a menyinyi a nevezett Revue mártius 25-iki számában található. Üldöztetésünk és ebből származott szenvedéseinkért a megvesztegethetlen ítélő bíró, az idő, kárpótlást kezd nyújtani; mert mind inkább kezdjük érezni, hogy többé nem állunk elszigetelten a kereszténység nagy családjában. A rokonszenv és testvéri szeretet ama meleg hangjáért, melynek ön is levelében kifejezést adott, fogadják szives köszönetünket.

Az utóbbira, az önök manifestumára nézve, nyilváníthatjuk, hogy azt figyelemmel elolvastván, olyannak találtuk, a melylyel mi nagy részben egyetértünk és abból sok elvet már 300 év óta hirdetünk. Mi az állam és egyház elválasztását a szabadságra nézve elkerülhetlennek ismerjük. Mi, ha szinte vallásos érzelmeinknek a kor kívánalmai szerint hitcikkekből adtunk is kifejezést, az idvességet soha sem kötöttük azokhoz s a lelkiismeret-szabadságot annyira tiszteletben tartottuk és tartjuk mindenkire nézve, hogy éppen ebből kiindulva elődeink egy időben még a protestáns névtől is idegenkedtek, nem lévén czéljuk Senki ellen protestálni. Mi a gyakorlati kereszténységnek vagyunk ba-

rátai, mely az Isten és ember szeretetben nyilvánul s e tekintetben az ur Jézust ismeri legtökéletesebb példányképének. Igen találóan fejező ki tehát ön levelében, hogy a szabad kereszténység és az unitarizmus között bizonyosan számos érintkezési pontot lehet találni s mi csak örvendeni tudunk rajta, ha önök az igazsághoz s ezzel a valódi kereszténység eszméjéhez közelebb jutnak, mint mi jutottunk eddig s törekszünk jutni ezután.

Ön szives vala felajánlani nekünk a szabad kereszténység Uniójának azon közleményeit, a melyek minket érdekelhetnek; biztosíthatjuk önt, hogy azokat mi szivesen fogadjuk mindig. A mi vallási irodalmunk most nem oly gazdag mint volt hajdan. Nemzetünket a körülmények csaknem egészen a politika terére sodorták. Megmenteni nemzetiségünket, ez lőn a jobbak és nemesebbek jelszava. Most, hogy a politikai viszonyok többé nem oly nyomasztók, ismét ébredezni kezd a vallásos eszmék körüli szabadabb szellem is. Az unitarizmus is, mely eddig csak Erdély területén birt életjogot, a közelebbi változásokkal egész Magyarországon elismertetett, s szabadon hirdethető. A felekezetiesség ha teljesen meg nem is szűnt, mindazáltal sokat veszett korábbi élességiből. Szóval, a korszellem hatása minálunk is érezhető s hiszszük, hogy a külföldi mozgalmak itt sem maradnak eredmény nélkül.

E levél mellett mi is küldünk önöknek négy kötet „Keresztény Magvetőt“ s a mult évben tartott háromszázados zsinati ünnepélyen mondott beszédekből egy példányt. — E vállalat, melyet néhány évvel ez előtt indítottak meg tanáraink, az egyetlen unitárius közlöny. Sajnáljuk, hogy a nyelv idegenségénél fogva önök e munkáknak valami különös hasznát nem vehetik; de legalább mutatni fogja törekvésünket s az abban található külföldi nagy nevű írók meggyőzik önöket arról, hogy mi is figyelemmel kísérjük a külföld irodalmát is.

Fogadja uram a nyilvánított rokonszenvért szives elismerésünket s viszonti rokonszenvünket. Az ég áldása legyen a szabad kereszténység működésén s tartsa meg önt is annak javára állandó jó egészségben hosszasan. Ezek után teljes tisztelettel maradtunk

Önnek

K á l i N a g y E l e k
főgondnok.

alázatos szolgáló
K r i z s a J á n o s
püspök.

P a p M ó z e s
egyh. főjegyző.

E dióhéjba szorított rövid közlés hitrokonsági viszonyainkról a külfölddel szolgáljon kezdeményül s némi buzdításul arra, hogy egyházi történelmünk iránt mélegetbben érdeklődő s azt buvárlani is szerető feleink a hézagos vázlatot igyekezzenek koronként minél részletesebb adalékokkal kiegészíteni. E részben nálunk az aratásra való gabona bizony sok!

K r.